

بازنوشته‌ی شاهنامه‌ی
حکیم ابوالقاسم فردوسی توسی
به نثر روان و آهنگین

دفتر نخست

نگارنده: عبدالمعلی عنقری

کاخ بلند سخن دفتر نشر

نگارنده: عبدالعلی غفوری

ناشر: انتظار سبز

مدیر فنی: محمد رضا فتاحی

صفحه آرا: مریم عبدیزدان

شمارگان: ۳۰۰۰ جلد

نوبت چاپ: اول ۸۸

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۵۲۵۹-۰۰۱-۱

غفوری، عبدالعلی، ۱۳۳۹ -

کاخ بلند سخن: شاهنامه حکیم ابوالقاسم فردوسی به نثری روان و آهنگین / نویسنده عبدالعلی غفوری - قید انتظار سبز، ۱۳۸۸.

ج ۵

ISBN 978-600-5259-00-1 (۱ ج.) -

ISBN 978-600-5259-03-2 (۲ ج.) -

ISBN 978-600-5259-04-9 (۳ ج.) -

ISBN 978-600-5259-01-8 (۴ ج.) -

ISBN 978-600-5259-02-5 (۵ ج.) -

فهرست نویسی بر اساس اطلاعات فیپا:

کتابنامه: ج ۵، ص ۵۲۰ - ۵۲۲

۱. داستان‌های فارسی - قرن ۱۲، ۲. فردوسی، ابوالقاسم، ۳۲۹ - ۴۱۶ ق. - اقتباس‌ها: الف. فردوسی، ابوالقاسم، ۳۲۹ - ۴۱۶ ق. شاهنامه، ب. عنوان: ج. عنوان: شاهنامه حکیم ابوالقاسم فردوسی به نثری روان و آهنگین، د. عنوان: شاهنامه.

کتاب: ۸۱۵۲ / PIR

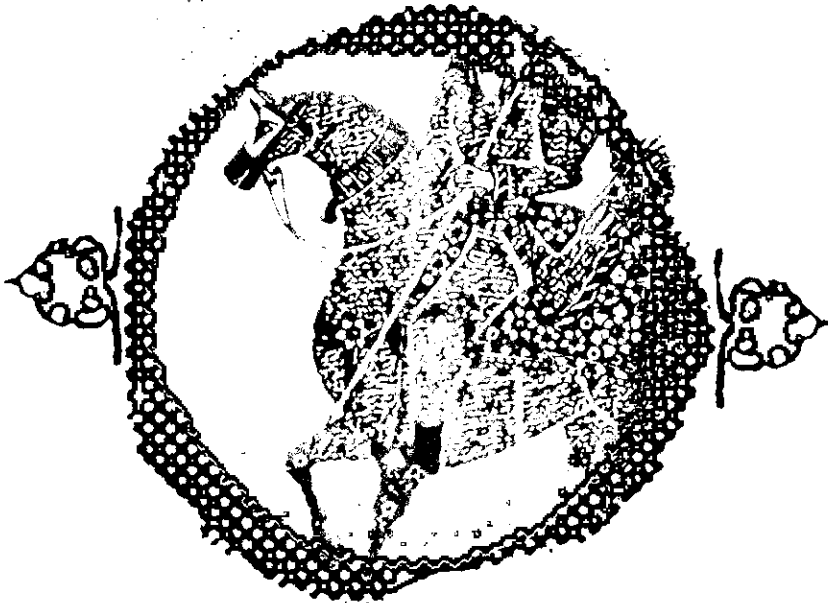
۱۳۸۸

۸ تا ۲۱/۲۴

ک ۵۷ غ

۱۳۸۸

قیمت دوره پنج جلدی ۴۵۰۰۰ تومان
قیمت دوره پنج جلدی همراه با نرم افزار ۵۰۰۰۰ تومان

این کتاب با حمایت معاونت فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد
اسلامی به چاپ رسیده است

انتظار سبز

دفتر فروش انتشارات انتظار سبز:

قم: خیابان معلم/ روبروی بیت امام خمینی (ره)

تلفن: ۰۲۵۱-۷۷۲۸۵۶۲

همراه: ۰۹۱۳۳۱۶۰۳۹۵

فهرست مطالب

۱۵	پیشگفتار.....
۱۷	آغاز سخن.....
۲۲	سپاس و تشکر.....
۲۴	گفتاری درباره‌ی شاهنامه‌ها و شاهنامه‌ی فردوسی.....
۳۹	موضوع شاهنامه.....
۴۲	دوره‌های شاهنامه.....
۴۶	شعر فردوسی.....
۴۷	وصف شب.....
۴۸	دمیدن صبح و طلوع خورشید.....
۴۸	وصف پهلوانان در شاهنامه.....
۵۱	توصیف رخس.....
۵۱	وصف زیارویان.....
۵۴	منابع و مآخذ پیشگفتار.....
۵۵	دیباچه.....
۶۶	آغاز شاهنامه.....
۶۶	پادشاهی کیومرث.....
۷۰	پادشاهی هوشنگ.....
۷۰	داستان پیدایش آتش و جشن سده.....
۷۲	پادشاهی تهمورث.....
۷۴	پادشاهی جمشید.....
۷۸	داستان مرداس پرهیزگار.....
۸۲	پادشاهی ضحاک.....
۸۴	خواب دیدن ضحاک.....
۸۷	جوانی فریدون.....
۹۹	پادشاهی فریدون.....
۱۰۵	ورود برادران به یمن.....
۱۰۸	آزمودن فریدون، پسران را.....
۱۱۰	فرمان روایی پسران فریدون بر گیتی.....
۱۱۶	ایرج به دیندار برادران می‌رود.....
۱۱۹	کشته شدن ایرج به دست برادر.....
۱۲۳	نوید کین خواهی.....
۱۲۹	نبرد منوچهر با سلم و تور.....
۱۳۲	کشته شدن تور.....

جلد اول

فهرست مطالب

۱۳۵	نبرد منوچهر با سلم
۱۳۷	جنگ کاکوی
۱۳۸	کشتن منوچهر، سلم را
۱۴۱	مرگ فریدون

پادشاهی منوچهر

۱۴۴	پادشاهی منوچهر
۱۴۶	داستان زال و رودابه
۱۴۹	پشیمانی سام
۱۵۹	دلدادگی زال و رودابه
۱۶۶	دیدار زال و رودابه
۱۷۲	نامه‌ی زال به نزد سام
۱۸۲	آگاهی منوچهر از دلدادگی زال و رودابه
۱۹۲	آزمودن زال
۲۰۱	زادن رستم از مادر
۲۰۴	آمدن سام به دیدار رستم
۲۰۷	رستم نوجوان پیل کهن را می‌کشد
۲۰۸	رفتن رستم به سپند کوه و تصرف دژ
۲۱۰	نامه نوشتن رستم به زال و دادن مژده‌ی پیروزی
۲۱۲	مرگ منوچهر

پادشاهی نوذر

۲۱۶	پادشاهی نوذر
۲۱۸	حمله پشنگ، به ایران
۲۲۰	لشکر کشی افراسیاب به ایران
۲۲۴	جنگ دیگر نوذر با افراسیاب
۲۲۵	سومین جنگ نوذر با افراسیاب
۲۲۶	گرفتار شدن نوذر به دست افراسیاب
۲۲۸	ویسه پیکر بی‌جان فرزند را می‌یابد
۲۲۹	حمله‌ی تورانیان به زابل
۲۳۱	کشتن افراسیاب، نوذر را
۲۳۲	آگاه شدن زال از مرگ نوذر
۲۳۵	پادشاهی زو ته‌ماسپ
۲۳۷	آگاهی یافتن افراسیاب از مرگ زو
۲۴۷	پادشاهی کی قباد

فهرست مطالب

۲۵۰	برانگیختن افراسیاب پدر را به آشتی
	پادشاهی کی کاووس
۲۵۶	سرشت بد
۲۵۷	نبرد مازندران
۲۵۷	آمدن رامشگر به دربار کی کاووس
۲۶۱	آمدن زال به درگاه کاووس
۲۶۷	رفتن کاووس به مازندران
۲۷۰	یاری خواهی کاووس از زال
۲۷۴	رفتن رستم به سوی مازندران و آغاز هفت خان
۲۷۵	خان نخست
۲۷۵	رزم رخس با شیر
۲۷۵	خان دوم
۲۷۵	ره نمودن میش کوهی، رستم را
۲۷۸	خان سوم
۲۷۸	نبرد رستم با اژدها
۲۸۰	خان چهارم
۲۸۰	کشتن رستم، زن جادوگر را
۲۸۲	خان پنجم
۲۸۲	نزاع رستم با دشتیان
۲۸۶	خان ششم
۲۸۶	کشتن رستم ارژنگ دیو را
۲۸۹	خان هفتم
۲۸۹	رزم رستم با دیو سپید
۲۹۳	نامه‌ی کاووس به شاه مازندران
۲۹۵	رفتن رستم به درگاه شاه مازندران
۲۹۹	نبرد رستم با شاه مازندران
۳۰۲	تصرف مازندران
۳۰۴	بازگشت پیروزمندانه
۳۰۷	نبرد هاماوران
۳۰۷	نبرد کی کاووس با شاه هاماوران
۳۱۰	دل بستن کاووس بر دخت شاه هاماوران
۳۱۸	پیام رستم به شاه هاماوران
۳۲۱	رهایی کاووس از بند

جلد اول

فهرست مطالب

۳۲۳	پیام کاووس، به قیصر روم و افراسیاب
۳۲۶	بازگشت کاووس به ایران و آراستن او، گیتی را
۳۲۸	سفر آسمانی کی کاووس
۳۳۰	رستم به رهایی کاووس برمی خیزد
۳۳۴	خرد و نبرد
۳۳۵	رزم رستم و هفت گردان
۳۳۵	پیشگفتار
۳۳۶	آغاز داستان
۳۳۸	آگاه شدن افراسیاب از آمدن ایرانیان به نخجیرگاه
۳۴۰	رزم رستم با تورانیان
۳۴۳	جنگ پلسم با ایرانیان
۳۴۷	گریز افراسیاب از رزمگاه

حماسه‌ی رستم و سهراب

۳۵۰	راز مرگ
۳۵۱	حماسه‌ی رستم و سهراب
۳۵۱	آغاز داستان
۳۵۲	ورود رستم به شهر سمنگان
۳۵۴	آمدن تهمنه، دختر شاه سمنگان، بر بالین رستم
۳۵۸	زادن سهراب از مادر
۳۶۰	آغاز جنگ
۳۶۲	نبرد سهراب با هجیر دلاور
۳۶۳	نبرد سهراب با گرد آفرید
۳۶۹	نامه‌ی گزدهم به کاووس
۳۷۱	رفتن گیو به زابل و آوردن رستم
۳۷۸	پوزش خواهی کاووس از رستم
۳۸۵	در جستجوی پدر
۳۹۱	نبرد پدر و پسر
۴۰۱	جنگ دوم
۴۱۱	پایان ماجرا

سوگنامه‌ی سیاوش

۴۲۰	سودمندی نیک گفتاری
-----	--------------------

فهرست مطالب

۴۲۱	 آغاز داستان
۴۲۳	 زادن سیاوش از مادر
۴۲۶	 دل بستن سودابه بر سیاوش
۴۲۸	 رفتن سیاوش به شبستان
۴۳۰	 رفتن دیگر بار سیاوش به شبستان
۴۳۳	 سیاوش سومین بار به شبستان می رود
۴۳۷	 سودابه به رسوایی سیاوش می کوشد
۴۴۰	 آزمون آتش
۴۴۳	 گذشت سیاوش
۴۴۵	 لشکرکشی سیاوش به توران
۴۴۶	 ورود دوباره سیاوش به زابل
۴۴۷	 نخستین پیروزی سپاه ایران
۴۵۵	 پیمان سیاوش با افراسیاب
۴۶۰	 پاسخ نامه‌ی سیاوش
۴۶۲	 رای زنی سیاوش با پهلوانان
۴۶۷	 نامه‌ی افراسیاب به سیاوش
۴۶۹	 نامه‌ی سیاوش به پدر
۴۷۱	 رفتن سیاوش به توران
۴۷۵	 دیدار سیاوش، افراسیاب را
۴۷۶	 هنر نمایی سیاوش
۴۸۱	 عروسی سیاوش و جریره
۴۸۵	 پیران به دیدار افراسیاب می رود
۴۸۷	 فرنگیس همسر سیاوش می شود
۴۹۰	 فرمانروایی سیاوش
۴۹۸	 گرسیوز به دیدار سیاوش می رود
۴۹۹	 زاده شدن فرود
۵۰۰	 هنر نمایی سیاوش در میدان چوگان
۵۰۳	 بدگویی گرسیوز از سیاوش در نزد افراسیاب
۵۱۰	 نامه‌ی سیاوش به افراسیاب
۵۲۰	 کشتن سیاوش
۵۲۷	 زادن کی خسرو
۵۲۸	 کی خسرو به شبانان سپرده می شود
۵۳۴	 گلایه‌ی پیر خرد از روزگار

فهرست مطالب

۵۳۵	آگاه شدن کی کاووس از مرگ سیاوش
۵۴۸	پادشاهی رستم در توران
۵۵۰	رستم توران را ویران می‌کند
۵۶۱	بازگشت به ایران
۵۷۲	دیدار کی خسرو و کی کاووس

پادشاهی کی خسرو

۵۸۴	هنر و گهر
۵۸۵	آغاز پادشاهی کی خسرو
۵۸۷	گردیدن کی خسرو به گرد گیتی
۵۹۰	رای زدن خسرو با پهلوانان
۵۹۲	برگزیدن شاه، پهلوانان را به کین خواهی سیاوش
۵۹۴	پیشکش دادن خسرو، پهلوانان را

غم نامه‌ی فرود

۶۰۴	زیان آزمندی و نابخردی
۶۰۵	آغاز داستان
۶۱۱	رفتن بهرام به کوه
۶۱۴	کشته شدن ریونیز و زرسپ به دست فرود
۶۱۷	رزم گیو با فرود
۶۲۰	جنگ بیژن با فرود
۶۲۱	کشته شدن فرود
۶۲۵	خودکشی جریره
۶۲۸	نبرد کاسه رود
۶۳۵	پیروزی تورانیان
۶۳۹	برکناری توس
۶۴۴	نبرد لاون
۶۴۸	داستان تازیانه‌ی بهرام
۶۵۶	جشن تورانیان بر شکست ایرانیان

حکیم ابوالقاسم فردوسی در سال ۳۲۹ هجری در قریه‌ی باژ تابران توس دیده بر جهان گشود و روزگار کودکی را در دامن خانواده‌ای فرهنگ‌پرور و ادب دوست به سر آورد و به گاه جوانی در مکتب بزرگان و دانشوران زادگاه خویش، درس وطن‌خواهی و اخلاق و مردانگی و انسان دوستی و مروّت و دینداری آموخت و توشه‌ی معرفت اندوخت، آن گونه که به خواندن و دانستن افسانه‌های کهن سرزمین خویش عشقی وافر یافت و به شناخت تاریخ نیاکان خویش از دل و جان کوشید.

روزگار فردوسی مقارن با دورانی است که دربار باشکوه و پرزرق و برق غزنه، گویندگان و شاعران توانا را به کام خود می‌کشید تا آنان را به سرودن مدایحی به مراد خویش برانگیزد و به یاری آن سروده‌ها بر کارنامه‌ی حکومت نامشروع خویش مهر تایید نهد و به پاداش آن همه ناراست‌ها آنان را صلاتی گزاف بخشد؛ آن گونه که پیوسته لحظه‌ها را به همدمی با «صنم چین» و «بت فرخار» به سر آرند و آلات خوان از زر سازند و دیگدان از نقره زنند و روزگار به خور و خواب و شهوت به سر آرند و به هر «ورق گردانی» گفتار نیز گونه‌ای دیگر گردانند.

بدین هنگام، مرگ ناب‌هنگام، دقیقی توسی را که پیشتر سرودن گشتاسپ‌نامه‌ی خویش آغاز کرده و بیتی هزار سروده بود از ادامه‌ی کار بازداشت و این کار، ناتمام گذاشت.

مقدمه

فردوسی که میدان را از وجود مردان مرد خالی می‌یافت و تنها ادامه‌ی کار شاعر رفته را در توان خویشتن می‌دید، بدین میدان گام نهاد و کار خویش آغاز کرد تا نخست ناتمام او به پایان برسد و خود آغازگر کاری بزرگتر شود و به سرودن حماسه‌ی بزرگ ایران نشیند و «پراکنده‌ها» گرد آورد.

فردوسی که رسالت بزرگ ملی و انسانی خویش را به خوبی دریافته بود، در صدد پی‌افکندن «کاخ‌ی گزند ناپذیر» برآمد و برنایی و دارایی خویش بر سر این کار نهاد، آن گونه که به فرجام جز دستی تهی و تنی خسته و دیدگانی تار و گوشی گران نداشت، لیکن دیدار دورنمای آن بلند کاخ برافراشته آن چنان او را شادمان می‌ساخت که رنج ناداری و درد تن در دیده‌اش اندک می‌نمود، چرا که بارگران رسالت انسانی و ملی خویش به مقصد رساننده و از تنگ نظری‌ها و خودبینی‌ها و فخرفروشی‌ها رسته و زبان به ستایش انسان و بیان فضیلت‌های او گشوده و جز از افتخارات دیرین سرزمین خود یاد نکرده بود.

درباره‌ی سخن سرای توس، گفته‌ها و ناگفته‌ها فراوان است و این مختصر را مجال بیان همه‌ی آنها نیست. امید است فرزندان این مرز و بوم که موهبت آن یافته‌اند تا گفتار سخن سرای توس را به زبان او برخوانند، این داده‌ی یزدانی را مغتنم شمارند و با خواندن این جاودانه اثر حماسی به ارزش گوهر خویش و شکوه و سرفرازی انسان‌ها در همه‌ی زمان‌ها و مکان‌ها پی‌برند و بار دیگر استعدادهای نهفته و فضیلت‌های از یاد رفته‌ی خویش را به یاد آورند.

مهرماه ۱۳۸۳ شمسی

اصفهان - عبدالعلی غفوری

